

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

08 noiembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul penal lărgit în următoarea componență:
președinte – Petru Ursache,
judecătorii – Petru Moraru, Ghenadie Nicolaev, Vladimir Timofti și Nadejda Toma,

a judecat, fără citarea părților, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Călugăreanu Vitalie, de avocații Simonov Serghei, Medeleanu Roman și Pîslaru Vitalie în numele inculpatului, prin care se solicită casarea sentinței Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 22 ianuarie 2016 și deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 martie 2016, în cauza penală în privința lui

Suvorova Eugenia Ion, născută la 29 ianuarie 1952, originară din s. Molovata, r-nul Dubăsari, domiciliată mun. Chișinău, str. Cetatea Albă 141, ap. 95.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 01.12.2014 - 22.01.2016;

Instanța de apel: 19.02.2016 - 22.03.2016;

Instanța de recurs: 19.05.2016 - 08.11.2016.

A C O N S T A T A T :

1. Prin sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 22 ianuarie 2016, Suvorova Eugenia a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, cu aplicarea art. 79 Cod penal, la 6 ani închisoare, cu executarea în penitenciar pentru femei de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activitate ce ține de administrarea bunurilor altor persoane pe termen de 4 ani.

Acțiunea civilă a fost admisă, fiind dispusă încasarea de la Suvorova Eugenia în beneficiul părții vătămate Cibotari Eugenia prejudiciul material în sumă de 600 euro sau echivalentul în lei conform cursului oficial al BNM la data executării sentinței.

2. Pentru a se pronunța, prima instanță a constatat în fapt că, Suvorova Eugenia, în perioada anilor 2010-2011, aflându-se pe str. Cosmonauților 6, mun. Chișinău, având intenția dobândirii și însușirii ilicite a bunurilor altei persoane, prin înșelăciune și abuz de încredere, sub pretextul acordării ajutorului la procurarea unui apartament, a însușit de la Cibotari Eugenia, bani în sumă de 7050 euro, care conform cursului oficial al BNM la momentul săvârșirii infracțiunii constituiau suma de 112957,92 lei, pe care nu i-a restituit, ulterior având scopul camuflării acțiunilor sale infracționale, în perioada anului 2012, Suvorova Eugenia a eliberat lui Cibotari Eugenia o recipisă precum, că, a împrumutat de la ultima suma de 7050 euro, astfel cauzându-i părții vătămate o daună materială în proporții

deosebit de mari, în sumă totală de 112957,92 lei.

3. Procurorul, a contestat cu apel sentința, solicitând casarea parțială a acesteia cu pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Suvorova Eugenia să fie condamnată în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, la 10 ani închisoare, cu executarea în penitenciar de tip închis, pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții sau de a exercita activitate în domeniul public și gestionare a resurselor financiare, pe termen de 5 ani.

În motivare a invocat că, în cadrul cercetării judecătorești Suvorova Eugenia nu a recunoscut vina în săvârșirea infracțiunii, nu a restituit integral prejudiciul cauzat, iar la individualizarea pedepsei, prima instanță nu a ținut cont de prevederile art. 75 Cod penal.

Un alt argument invocat în susținerea apelului a fost faptul că, stabilind inculpatului pedeapsa cu aplicarea art. 79 Cod penal, aceasta nu-și va atinge scopul, condiționând în acest sens favorizarea săvârșirii de către inculpat sau alte persoane a altor infracțiuni, nefiind stabilite în acest sens circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei.

Subsidiar a invocat că, instanța de judecată contrar prevederilor art. 395 alin. (3) Cod de procedură penală, nu a indicat categoria penitenciarului în care inculpatul urmează să execute pedeapsa.

3.1. Avocatul Simonov Serghei în numele inculpatului, a contestat cu apel și cu apel suplimentar sentința, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În motivare a invocat că, nu au fost administrate probe concludente și pertinente care ar dovedea intenția directă a ultimei de a însuși de la Cibotari Eugenia mijloace bănești în sumă de 7050 euro, or această sumă a fost împrumutată de Suvorova Eugenia, de la partea vătămată pentru legalizarea dreptului de proprietate succesorală după decesul soțului său, a cărui masă succesorală era pe teritoriul altui stat.

Raportul dintre inculpatul Suvorova Eugenia și partea vătămată Cibotari Eugenia este guvernat de legislația civilă și reglementat de art. 867 Cod civil.

Suplimentar apelantul a indicat că, prima instanță nu a luat în considerație faptul că, la început inculpatul Suvorova Eugenia a primit de la Cibotari Eugenia suma de 5000 euro cu scopul de a găsi un spațiu locativ în raza teritorială a mun. Chișinău. Verificând această posibilitate, inculpatul a prezentat lui Cibotari Eugenia câteva imobile, care aveau statut de spațiu tehnic, nelocativ și altul în subsol, însă ultima nu a acceptat.

După ce au ajuns la concluzia că la prețul de 5000 euro este imposibil de găsit spațiu locativ în mun. Chișinău, inculpatul a rugat-o pe Cibotari Eugenia să-i împrumute suma de 5000 euro, pentru necesități personale, întocmind în acest sens o recipisă.

Ulterior, inculpatul a mai întocmit o recipisă pentru suma de 7050 euro (cu calcularea dobânzii), care este anexată la materialele cauzei.

Subsidiar apelantul a indicat că, prima instanță a pus la baza sentinței de condamnare declarațiile părții vătămate, din care, însă, nu rezultă clar dacă Cibotari Eugenia a împuternicit inculpatul doar să găsească sau să procure un spațiu locativ.

Mai mult, partea vătămată a confirmat că inculpatul a întocmit două recipise

și că dânsa nu a avut nimic împotriva acestora.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 martie 2016, au fost respinse ca nefondate apelurile, cu menținerea sentinței.

La adoptarea soluției date, instanța de apel a reținut că, faptele incriminate lui Suvorova Eugenia și-au găsit confirmare prin prisma probelor prezentate și cercetate în cadrul ședințelor de judecată în prima instanță și verificate în instanța de apel, și anume: declarațiile părții vătămate Cibotari Eugenia (f.d.8-9, 88); procesul-verbal de ridicare a obiectului din 07 octombrie 2014, din care rezultă că de la Cibotari Eugenia, a fost ridicată recipisa scrisă de mână, datată cu 16 septembrie 2012, în limba rusă, semnată de Suvorova Eugenia (f.d.15-16); copia recipisei din 16 septembrie 2012, întocmită în limba rusă din numele lui Suvorova Eugenia, precum că, a împrumutat de la Cibotari Eugenia suma de 7050 euro și confirmă primirea sumei de bani, cu obligația de a-i restitui până la 12 aprilie 2014 (f.d.18); procesul-verbal de examinare a obiectului din 17 noiembrie 2014, prin care a fost examinată copia recipisei ridicate de la Cibotari Eugenia (f.d.17).

Instanța de apel a stabilit că, cumulul probator atestă incontestabil prezența elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal, or, inculpatul a intrat în posesia sumei bănești luată în perioada anilor 2010-2011 sub pretextul procurării unui spațiu locativ în raza teritorială a mun. Chișinău, de la partea vătămată, prin înșelăciune, a însușit-o, cauzând ultimei un prejudiciu material în proporții deosebit de mari.

La fel, instanța de apel a stabilit că, inculpatul cunoștea starea precară a sănătății, starea materială și problema locativă a lui Cibotari Eugenia, care închiria spațiu locativ și garaj pentru păstrarea bunurilor sale, fapt ce a fost consemnat și în recipisa întocmită, „...*în caz de deces a acesteia banii urmează a fi transmiși rudelor...*”, or aceasta a fost factorul determinant în tergiversarea procesului de identificare a unui spațiu locativ pentru a fi procurat.

Mai mult, Suvorova Eugenia a întreprins un șir de măsuri și acțiuni care pot fi executate doar cu o intenție prestabilă, bine determinată, cu o consecutivitate precisă, fapt confirmat prin declarațiile părții vătămate, martorului audiat în ședința instanței de judecată, inclusiv și prin recipisele care au fost întocmite cu conținut diferit în diferite perioade de timp, pentru a crea părții vătămate impresia finalității rezolvării problemei cu spațiul locativ.

Instanța de apel a reținut că, în acțiunile inculpatului se conține elementul proporții deosebit de mari, deoarece potrivit art. 126 Cod penal, valoarea pagubei depășește 5000 unități convenționale.

Respingând apelul și apelul suplimentar al apărării, instanța a menționat că, în „activitatea” sa îndreptată spre însușirea banilor părții vătămate prin înșelăciune, și abuz de încredere inculpatul a utilizat diferite procedee de a câștiga încrederea ultimei, fiindcă, din declarațiile părții vătămate Cibotari Eugenia și a martorului Buravenco Margarita s-a stabilit că, inculpatul a prezentat părții vătămate un spațiu nelocativ din sectorul Botanica, mun. Chișinău, fără a dispune de acte, neprivatizat, care era utilizat ca uscătorie, apoi un depozit dintr-un subsol, procedeu care a determinat-o pe Cibotari Eugenia să devină mai încrezătoare în cele expuse de inculpat.

Astfel, Suvorova Eugenia a devenit mai credibilă în fața părții vătămate,

ultima având mai multă încredere, perioada de procurare a unui spațiu locativ care era extrem de necesar s-a extins până în anul 2016, dar care nu s-a mai realizat, iar inculpatul și-a atins scopul spre care s-a pregătit, însușind suma de 7050 euro, primită în perioada anilor 2010-2011, pentru procurarea spațiului locativ.

Instanța de apel a respins argumentul avocatului apelant, precum că, suma de 7050 euro nu a fost însușită dar împrumutată pentru perfectarea actelor de succesiune după decesul soțului lui Suvorova Eugenia în Ucraina, deoarece acest argument a fost combătut prin copia hotărârii instanței din Ucraina, unde este menționat că, succesorul defunctului este fiul acestuia, Iliin Arcadie și nicidecum, inculpatul, iar toate actele efectuate au fost în a doua decadă a anului 2012, pe când ultima și-a asumat angajamente față de partea vătămată în anul 2010, cunoscând de urgența problemei, a cărei rezolvare și-a asumat (f.d.135-138).

Totodată, instanța de apel a respins și solicitarea părții vătămate Cibotari Eugenia de încetare a procesului din motivul împăcării părților, deoarece, reieșind din conținutul prevederilor art. 109 Cod penal, infracțiunea face parte din categoria infracțiunilor deosebit de grave, iar prescripțiile date sunt imperative și imposibil de aplicat.

La capitolul individualizării pedepsei, instanța de apel a stabilit că prima instanță a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 16, 61, 75 Cod penal, just concluzionând că, reeducarea și corectarea lui Suvorova Eugenia este posibilă doar prin aplicarea pedepsei închisorii.

Respingând apelul acuzatorului de stat, instanța a indicat că, prima instanța, la stabilirea pedepsei inculpatului, corect a aplicat art. 79 Cod penal, ținând cont de faptul că Suvorova Eugenia are o vârstă înaintată, stare de sănătate precară, anterior nu a fost condamnată, a restituit prejudiciul cauzat.

5. Procurorul, în temeiul pct. 6), 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea parțială a acesteia, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivare a invocat că, instanța de apel la individualizarea pedepsei nu a ținut cont de prevederile art. art. 61, 75, 79 Cod penal, fapt soldat cu stabilirea unei pedepse neechitabile.

Totodată, instanțele de fond urmau să studieze multilateral, în deplină măsură și obiectiv toate circumstanțele și datele care caracterizează atât negativ, cât și pozitiv persoana inculpatului și care au o importanță esențială pentru stabilirea categoriei și mărimii pedepsei.

Astfel, instanța de apel a omis a se expune în partea descriptivă referitor la art. 79 Cod penal, anume care circumstanțe le consideră ca excepționale și necesitatea aplicării unei pedepse sub limita minimă prevăzută de sancțiunea articolului incriminat.

Susține recurentul că, instanța de apel a ignorat faptul, că inculpatul a săvârșit o infracțiune deosebit de gravă, contra patrimoniului persoanei, care prezintă un pericol social vădit, deoarece partea vătămată a fost deposedată prin înșelăciune de bani, fiind lipsită de dreptul de a-și procura apartament.

La fel, nu a ținut cont de comportamentul inculpatului până la săvârșirea infracțiunii, în timpul și după săvârșirea infracțiunii.

Subsidiar recurentul a invocat că instanțele de fond au omis a se expune asupra tipului de penitenciar în care urmează inculpatul să execute pedeapsa, cu

toate că acest argument a fost invocat și în apel.

5.1. Avocatul Simonov Serghei în numele inculpatului, în temeiul pct. 8), 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs decizia, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii.

În motivare a invocat că, nu au fost administrate probe concludente și pertinente care ar fi dovedit intenția directă a inculpatului de a însuși de la Cibotari Eugenia, mijloace bănești în suma de 7050 euro.

Însăși, inculpatul a declarat că, Cibotari Eugenia, dispunând doar de suma de 5000 euro, l-a rugat să o ajute la achiziționarea unui spațiu locativ la prețul dat.

Executând rugămintea ultimei, inculpatul i-a găsit un spațiu în subsol, precum și o încăpere cu destinație tehnică (uscătoare), însă, Cibotari Eugenia a refuzat să accepte aceste variante, declarând că ele nu i se potrivesc.

După ce inculpatul și Cibotari Eugenia au ajuns la concluzia că la acest preț nu este posibil de cumpărat un spațiu locativ, Suvorova Eugenia a rugat-o pe Cibotari Eugenia să-i împrumute 5000 euro pentru necesități personale, întocmind, în acest sens o recipisă. Ulterior, Suvorova Eugenia a mai întocmit o recipisă pentru suma de 7050 euro (cu calcularea dobânzii), care este anexată la materialele dosarului.

Conform documentelor prezentate, în anul 2004 în Ucraina a decedat fostul soț al lui Suvorova Eugenia, Iliin Vasili. Conform testamentului casa lui, situată în or. Pervomaisk, regiunea Nicolaev, Ucraina, a fost moștenită de fiul decedatului și al lui Suvorova Eugenia, Iliin Arcadii, care în prezent locuiește în Irlanda.

Conform procurii din 26 ianuarie 2012, Iliin Arcadii a împuternicit-o pe mama sa, Suvorova Eugenia, să-i reprezinte interesele în fața autorităților competente din Ucraina în legătură cu acceptarea moștenirii, rămasă după decesul tatălui său, Iliin Vasili, decedat în Ucraina la 25 august 2004, și anume a bunului imobil testat în favoarea lui: casa, situată pe adresa: Ucraina, regiunea Nicolaev, or. Pervomaisk, str. Hersonskaia 10.

Faptul acceptării de către Iliin Arcadii a moștenirii se confirmă de asemenea prin hotărârea Judecătoriei or. Pervomaisk, regiunea Nicolaev, Ucraina din 11 iunie 2012, conform căreia lui Iliin Arcadii i s-a stabilit un termen suplimentar pentru depunerea cererii de acceptare a moștenirii.

Fiind audiată în calitate de martor în cadrul ședinței de judecată, Buravenco Margarita a explicat că, ea nu a asistat la transmiterea mijloacelor bănești și că nu cunoaște despre ce sumă este vorba.

Susține recurentul că, fiind audiată în calitate de parte vătămată, Cibotari Eugenia a comunicat că ar fi dat mijloace bănești inculpatului, pentru ca acesta să-i găsească un spațiu locativ, însă nu este clar, dacă ea a împuternicit inculpatul doar să găsească sau și să procure un spațiu locativ, nu este clar nici scopul, cu care a împrumutat inculpatului mijloacele bănești.

Mai mult, Cibotari Eugenia a confirmat că inculpatul a întocmit două recipise și că dânsa nu a avut nimic împotriva.

Indică recurentul că, prin ordonanțele organului de urmărire penală din 30 septembrie 2014, Cibotari Eugenia a fost recunoscută în calitate de parte vătămată și parte civilă, tot la 30 septembrie 2014, Cibotari Eugenia a depus cerere de chemare în judecată privind încasarea prejudiciului material cauzat prin

infracțiune.

Conform ordonanței de pornire a urmăririi penale, urmărirea penală a fost pornită la 06 octombrie 2014, ora 16.10 (f.d.1).

Cu trimitere la Recomandarea nr. 38 a Curții Supreme de Justiție „Cu privire la acțiunile procesuale care pot fi efectuate din momentul sesizării sau autosesizării organului competent până la declanșarea urmăririi penale”, indică recurentul că, ordonanțele organului de urmărire penală din 30 septembrie 2014, privind recunoașterea lui Cibotari Eugenia în calitate de parte vătămată și parte civilă, ca și cerere de chemare în judecată din 30 septembrie 2014, nu pot fi admise ca probe, iar, în materialele dosarului nu există careva încheieri a instanței de judecată privind recunoașterea lui Cibotari Eugenia ca parte vătămată și parte civilă.

Mai indică recurentul că, instanța de apel nu s-a expus asupra faptului că, conform recipisei din 07 februarie 2016, Cibotari Eugenia a primit de la inculpat suma de 600 euro și a declarat că nu are careva pretenții față de ultimul, cerând achitarea lui, menținând fără modificări sentința în care este indicat că, acțiunea civilă se admite și se încasează de la Suvorova Eugenia în beneficiul părții vătămate Cibotari Eugenia a prejudiciului material cauzat și nerestituit în sumă de 600 euro.

Sușține recurentul că, între inculpat și Cibotari Eugenia, a fost încheiat un contract de împrumut, reglementat de art. 867 Cod civil, fiindcă, la materialele cauzei este anexată recipisă din 16 septembrie 2012, pe care Suvorova Eugenia a întocmit-o, indicând că a împrumutat de la Cibotari Eugenia suma de 7050 euro, și care confirmă faptul că între Suvorova Eugenia și Cibotari Eugenia există relațiile de ordin civil și nu penal, iar conform art. 1 al Protocolului nr. 4 la CȚEDO, nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală.

5.2. Avocatul Medeleanu Roman în numele inculpatului, în temeiul pct. 6), 8), 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs hotărârile pronunțate, solicitând casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri de achitare, din motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivare a invocat că, instanțele de fond neîntemeiat au ajuns la concluzia privind vinovăția lui Suvorova Eugenia, or, de acuzare nu au fost prezentate probe ce ar confirma existența tuturor elementelor infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

La fel, instanțele de fond greșit au pus la baza sentinței de condamnare doar declarațiile părții vătămate Cibotari Eugenia, fără a exista alte probe care ar confirma întrunirea în acțiunile inculpatului a laturii obiective și subiective a infracțiunii incriminate.

Recurentul consideră că, din probele administrate în cauză, nu rezultă cu certitudine dobândirea ilicită, prin înșelăciune de la Cibotari Eugenia a mijloacelor financiare în sumă de 7050 euro.

Apărarea reiterează că, principiul prezumției de nevinovăție se conține în art. 11 al Declarația Universală a Drepturilor Omului; art. 6 § 2 Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale; art. 14.2 al Pactului internațional cu privire la drepturilor civile și politice; art. 21 din Constituția R. Moldova.

Astfel, menționează recurentul că, nu a fost stabilit cu certitudine că

Suvorova Eugenia, avea intenția de a-și onora obligațiile asumate față de partea vătămată. Faptul dat se probează prin declarațiile părții vătămate Cibotari Eugenia care a relatat că, Suvorova Eugenia i-a propus o cameră în sectorul Botanica, mun. Chișinău, unde trăia ultima, însă din anumite circumstanțe nu a fost posibil procurarea acestei camere, inculpatul fiind de acord să întocmească o recipisă prin care a împrumutat această sumă și este de acord să achite și dobânda la suma împrumutată.

De asemenea, inculpatul a declarat că, inițial a propus părții vătămate o odaie în sectorul Botanica, mun. Chișinău, care costa 5000 euro, însă ultima a refuzat această ofertă, iar, ulterior nu a mai găsit careva oferte la condițiile indicate și i-a propus părții vătămate să-i lase suma dată de bani ca împrumut, ultima fiind de acord, inculpatul întocmind o recipisă prin care a declarat că a împrumutat această sumă de bani cu condiția plății unei dobânzi și termen de rambursare până la 12 aprilie 2014.

În confirmarea acestei versiuni, la materialele cauzei este anexată recipisa dată, în calitate de probă.

La fel, apărarea consideră că, din cumulul de probe nu a fost dovedită întrunirea laturii subiective a infracțiunii imputate care se caracterizează prin intenție directă. Motivul infracțiunii în cauză constă, în principal, în interes material, însă între partea vătămată Cibotari Eugenia și Suvorova Eugenia sunt prezente relații de ordin civil.

Or, temeiul aplicării răspunderii penale pentru escrocherie apare în cazul imposibilității apărării drepturilor subiective prin mijloacele justiției civile.

Cu alte cuvinte, atunci când este vorba despre două subiecte ale unui raport juridic, trebuie verificată înainte de toate ipoteza egalității lor în drepturi, și numai dacă există indici care exced limitele încălcării normelor dreptului civil, atunci se justifică intervenția legii penale.

5.3. Avocatul Pîslaru Vitalie în numele inculpatului, în temeiul pct. 6), 8), 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, a contestat cu recurs hotărârile pronunțate, solicitând casarea acestora cu pronunțarea unei hotărâri de achitare sau dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În motivare a invocat că, latura subiectivă a infracțiunii incriminate inculpatului lipsește, deoarece din declarațiile părții vătămate și a martorului Buravenco Margarita, părțile au convenit verbal în privința împrumutului, apoi au întocmit și semnat recipise, mai mult, banii au fost restituiți părții vătămate integral și cu dobândă.

La fel, susține recurentul că, în acțiunile inculpatului lipsește latura subiectivă a infracțiunii, care se caracterizează prin intenție directă cu scopul de a sustrage bunurile sau intenția de a nu-și onora angajamentul asumat, fiindcă la caz, lipsește intenția directă, ca dovadă în acest sens fiind acțiunile lui Suvorova Eugenia, care i-a propus părții vătămate o cameră în sectorul Botanica, mun. Chișinău, cât și alte variante, însă care din anumite circumstanțe nu au fost acceptate.

În speță, nu este dovedită rea-voința și intenția directă a inculpatului, or potrivit art. 1 Protocol 4 la CțEDO, nimeni nu poate fi privat de libertatea sa pentru singurul motiv că nu este în măsură să execute o obligație contractuală.

Subsidiar a invocat că, instanța de judecată a violat dreptul la un proces

echitabil al inculpatului Suvorova Eugenia prevăzut de art. art. 6, 7 din CțEDO.

6. Asupra recursurilor declarate nu a fost prezentată referință.

7. Judecând recursurile ordinare declarate, în raport cu actele cauzei, Colegiul penal lărgit ajunge la concluzia că acestea urmează a fi respinse, ca inadmisibile, din următoarele considerente.

Potrivit prevederilor art. 434 Cod de procedură penală, judecând recursul declarat împotriva deciziei instanței de apel, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție verifică legalitatea hotărârii atacate pe baza materialelor din dosar și se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în recurs de titularul acestuia.

În conformitate cu prevederile art. 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, judecând recursul, instanța este în drept să-l respingă, ca inadmisibil, cu menținerea hotărârii atacate, în cazul în care se constată că recursul nu este întemeiat legal (este nefondat). Recursul este nefondat atunci când hotărârea atacată este legală, întemeiată și motivată.

Cu referire la recursurile declarate de avocații Simonov Serghei, Medeleanu Roman și Pîslaru Vitalie în numele inculpatului Suvorova Eugenia.

Conform art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârea instanței de apel poate fi supusă recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în baza temeiurilor stipulate expres în acest articol.

Reieșind din conținutul recursurilor declarate de avocații Medeleanu Roman și Pîslaru Vitalie, Colegiul penal lărgit constată că titularii acestora invocă temeiuri pentru recursuri stipulate la pct. 6), 8), 12) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, sau instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blânde, sau când faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

Însă Colegiul reține că, recurenții nu au indicat concret asupra căror motive nu s-a expus instanța de apel, care sunt circumstanțele prin care se constată că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii, care este eroarea gravă de fapt pe care a admis-o instanța de apel, care a afectat soluția instanței, care este fapta pentru care instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare, altă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire și în care normă urma a fi încadrată juridic fapta săvârșită de inculpat, or poziția instanței de recurs de a suplini din oficiu recursurile recurenților prin constatări subiective constituie o derogare de la principiul contradictorialității în condițiile egalității armelor.

În acest context, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursurile ordinare ale apărării cu circumstanțe în fapt și în drept, care le-ar justifica.

Or, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

La fel, recurenții au invocat temeuri pentru recursuri stipulate la pct. 6), 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția sau nu au fost întrunite elementele infracțiunii.

În esență, criticele recurenților se axează pe ideea că instanța de apel nu a intrat pe deplin în esența acțiunilor inculpatului, acestea fiind apreciate greșit, eronat dispunând condamnarea acestuia în baza art. 190 alin. (5) Cod penal, deoarece în acțiunile inculpatului lipsește obiectul, latura obiectivă și latura subiectivă a infracțiunii.

Verificând alegațiile recurenților, în raport cu actele cauzei, Colegiul conchide că acestea sunt neîntemeiate, iar instanța de apel la adoptarea soluției de respingere a apelurilor și menținerea sentinței a respectat prevederile legale, adoptând o soluție corectă și întemeiată.

În susținerea concluziei formulate, Colegiul penal lărgit se expune în felul următor.

În primul rând, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că la această etapă, instanța de recurs nu analizează conținutul mijloacelor de probă, nu dă o nouă apreciere materialului probator și nu stabilește o altă situație de fapt, decât cea constatată de instanțele de fond, aceasta fiind sarcina primordială a acestor instanțe.

Prin urmare, Colegiul penal lărgit nu examinează criticele referitoare la presupusa greșită reținere, pe baza probelor administrate în cauză, a anumitor elemente faprice, ci verifică, prin raportare la situația de fapt stabilită de instanțele de fond, corectitudinea condamnării inculpatului în baza faptelor imputate prin rechizitoriu.

Respectiv, cu referire la situația de fapt relatată de recurenți în cererea de recurs, care în opinia acestora denotă nevinovăția inculpatului în săvârșirea faptelor incriminate prin rechizitoriu și menționează că inculpatul a luat cu împrumut bani de la partea vătămată, Colegiul penal lărgit stabilește, că judecând apelurile, instanța de apel a examinat cauza sub toate aspectele, complet și obiectiv, adoptând o soluție corectă, care este argumentată și corespunzătoare cumulului de probe administrate și nemijlocit verificate în ședințele de judecată în condițiile art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală și, totodată, care au fost just apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, în baza cărora s-a stabilit cu certitudine că inculpatul a săvârșit infracțiunea prevăzută de art. 190 alin. (5) Cod penal.

În acest sens, instanța de recurs menționează că obiectul material al escrocheriei este format din bunurile care au o existență materială, sunt create prin munca omului, dispun de valoare materială și cost determinat, fiind bunuri mobile și străine pentru făptuitor.

Latura obiectivă a escrocheriei se exprimă prin dobândirea ilicită a bunurilor altei persoane prin înșelăciune sau abuz de încredere.

Astfel, elementul material se realizează prin acțiunea de dobândire ilicită a bunurilor de la victime, fiind întregit cu altele două, conținute în textul normei de incriminare - înșelăciune sau abuz de încredere.

Prin dobândire ilicită a bunurilor, legiuitorul prezumă un act opus celui licit, efectuat cu rea-credință, prin care făptuitorul obține (pentru sine sau pentru altul) transmiterea voită în proprietate, posesiune, detenție a bunului mobil sau imobil, a altor valori străine sau dreptului asupra acestora.

Înșelăciunea întrunește în sine variate metode, procedee și tehnici de operare ale făptuitorului - denaturarea informațiilor despre sine, despre apartenența de bunuri, dezinformarea victimei privitor la marfă, contraprestație, calitate, preț, echivalent etc.; utilizarea unor împrejurări, echipamente, documente fictive sau false; ascunderea unor informații, fapte, împrejurări obligatorii pentru comunicare victimei ș.a; în funcție de circumstanțele faptei, înșelăciunea poate lua forma scrisă de realizare, verbală, electronică sau alta, fapt care nu are relevanță pentru existența infracțiunii de escrocherie.

Prin oricare dintre cele două modalități - înșelăciunea sau abuzul de încredere, acțiunea făptuitorului este îndreptată la inducerea victimei în eroare, prin crearea unei false reprezentări a realității, indiferent de mijloacele utilizate, cu scopul obținerii transmisei voite, sie ori altei persoane, a bunului sau dreptului asupra lui, ce aparține celui supus manoperelor frauduloase.

La încadrarea juridică a infracțiunii de escrocherie nu are importanță metoda înșelăciunii și mijloacele utilizate, important este ca acestea să fie îndreptate scopului de sustragere, iar victima să fie indusă în eroare și să ajungă la o reprezentare greșită a unei situații sau împrejurări, determinante transmisei voite a bunului.

Latura subiectivă a infracțiunii de escrocherie se manifestă prin vinovăție sub formă de intenție. De asemenea, la calificarea faptei este obligatorie stabilirea scopului special – a scopului de cupiditate.

Astfel, argumentele recurenților prin care se invocă că, în acțiunile inculpatului lipsește obiectul, latura obiectivă și latura subiectivă a infracțiunii incriminate, sunt reținute de către instanța de recurs ca neîntemeiate, instanța de apel, în urma cercetării probelor, corect a stabilit prezența tuturor elementelor constitutive ale infracțiunii prevăzute de art. 190 alin. (5) Cod penal.

Colegiul penal lărgit respinge ca neîntemeiat argumentul invocat de recurenți prin care se susține că litigiul dintre inculpat și partea vătămată este de natură civilă, deoarece instanța de apel corect a stabilit faptul deposedării arbitrare a părții vătămate de către inculpat de bani și neexecutării obligațiilor la care s-a angajat în urma înțelegerii ce a avut loc cu partea vătămată.

Asemenea comportament este cu rea-credință și este inadmisibil în cadrul unor raporturi juridice civile, unde părțile trebuie să se comporte cu bună-credință și în limitele legii. Din moment ce inculpatul a hotărât și continuă neîntemeiat să tergiverseze rambursarea sumei primite de la partea vătămată, astfel acțiunile inculpatului au depășit limitele cadrului civil, trecând în sfera penalului.

Limita între un acord civil și o componentă de infracțiune este latura subiectivă, care în cadrul relațiilor civile este caracterizată prin buna-credință a părților, iar în cazul escrocheriei este caracterizată prin rea-credință, adică prin abuz de încredere și înșelăciune.

Lipsa intenției infracționale la momentul intrării în raporturi juridice civile nu presupune excluderea posibilității trecerii pe parcurs a raporturilor civile în sfera penalului.

Cu referire la argumentul invocat de avocatul Simonov Serghei referitor la faptul că, ordonanțele organului de urmărire penală din 30 septembrie 2014, privind recunoașterea lui Cibotari Eugenia în calitate de parte vătămată și parte civilă, ca și cerere de chemare în judecată din 30 septembrie 2014, nu pot fi admise ca probe, Colegiul penal ține să menționeze că, potrivit art. 251 alin. (4) Cod de procedură penală, încălcarea oricărei alte prevederi legale decât cele prevăzute în alin. (2) atrage nulitatea actului dacă a fost invocată în cursul efectuării acțiunii – când partea este prezentă, sau la terminarea urmăririi penale – când partea i-a cunoștință de materialele dosarului, sau în instanța de judecată – când partea a fost absentă la efectuarea acțiunii procesuale, precum și în cazul în care proba este prezentată nemijlocit în instanță.

Prin urmare, reieșind din lucrările dosarului, nu se atestă că inculpatul sau apărătorul acestuia, la finisarea urmăririi penale sau la judecarea cauzei în prima instanță au invocat sau semnalat careva încălcări procesuale în sensul vizat, acestea fiind invocate doar la etapa declarării recursului.

Colegiul lărgit respinge ca neîntemeiat argumentul invocat de avocatul Simonov Serghei precum că, instanța de apel nu s-a expus asupra faptului că, conform recipisei din 07 februarie 2016, Cibotari Eugenia a primit de la inculpat suma de 600 euro și a declarat că nu are careva pretenții față de ultimul, or, partea vătămată în ședința de judecată a instanței de apel nu și-a exprimat benevol renunțul la acțiunea civilă cum prevede legislația procesuală penală și civilă, ca instanța de apel să se expună asupra acesteia.

Totodată, Colegiul penal consideră că în prezenta cauză penală, nu au fost încălcate principiile prevăzute de art. art. 6, 7 din CȚEDO, iar instanțele de fond la examinarea prezentei cauze penale au respectat dreptul la un proces echitabil și principiile contradictorialității și egalității armelor.

În consecință, Colegiul penal lărgit menționează că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. art. 414-419 Cod de procedură penală și a pronunțat o hotărâre legală și întemeiată, astfel că nu există temeii pentru admiterea recursurilor ordinare în sensurile declarate de recurenți.

Cu referire la recursul declarat de procuror.

Din textul recursului, se constată că recurentul invocă drept temeii de declarare a acestuia prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței, însă nu a indicat concret care sunt circumstanțele prin care se constată că motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii și care este eroarea gravă de fapt pe care a admis-o instanța de apel, care a afectat soluția instanței, or poziția instanței de recurs de a suplini din oficiu recursul recurentului prin constatări subiective constituie o derogare de la principiul contradictorialității în condițiile egalității armelor.

În acest context, Colegiul penal lărgit ține să menționeze că, instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursurile ordinare ale acuzării cu circumstanțe în fapt și în drept, care le-ar justifica.

Or, conform art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța

judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

La fel, recurentul a invocat temeiuri pentru recurs stipulate la pct. 6), 10) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel când hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, s-au aplicat pedepse individualizate contrar prevederilor legale, criticând decizia instanței de apel la capitolul individualizării pedepsei.

În continuare, Colegiul lărgit indică că, prin criterii generale de individualizare a pedepsei se înțeleg cerințele (regulile) stabilite de lege, de care este obligată să se conducă instanța de judecată la aplicarea fiecărei pedepse, pentru fiecare persoană vinovată în parte.

Legea penală acordă instanței de judecată o posibilitate largă de aplicare în practică a principiului individualizării răspunderii penale și a pedepsei penale, ținând cont de caracterul și gradul prejudiciabil al infracțiunii săvârșite, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei care agravează sau atenuează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În speța de referință, Colegiul penal lărgit reține că obiect al contestării deciziei în instanța de recurs, a constituit blândețea pedepsei, fiind invocat că instanțele de fond au omis a se expune care circumstanțe le consideră excepționale pentru stabilirea unei pedepse sub limita minimă prevăzută de sancțiunea articolului incriminat, or, pedeapsa stabilită inculpatului este prea blândă și insuficientă atingerii scopului legii penale în restabilirea echității sociale, corectării condamnatului și prevenirii săvârșirii de noi infracțiuni.

Conform prevederilor art. 61 Cod penal, pedeapsa penală este o măsură de constrângere statală și un mijloc de corectare și reeducare a condamnatului, și respectiv la rândul său are drept scop restabilirea echității sociale, corectarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea ultimului, cât și a altor persoane.

Totodată, conform prevederilor art. 75 Cod penal, persoanei recunoscute vinovate de săvârșirea unei infracțiuni i se aplică o pedeapsă echitabilă în limitele fixate în Partea specială a Codului penal în strictă conformitate cu dispozițiile Părții generale a acestuia. La stabilirea categoriei și termenului pedepsei, instanța de judecată ține cont de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana celui vinovat, de circumstanțele cauzei, care atenuează ori agravează răspunderea, de influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării vinovatului, precum și de condițiile de viață ale familiei acestuia.

În acest context, Colegiul penal lărgit reține că la aplicarea pedepsei lui Suvorova Eugenia pentru infracțiunea săvârșită, instanța de apel corect a reținut soluția primei instanțe care a acordat deplină eficiență prevederilor art. art. 61, 75 Cod penal și astfel, corect a ajuns la concluzia că corectarea și reeducarea inculpatului este posibilă prin stabilirea pedepsei închisorii de 6 ani, cu aplicarea art. 79 Cod penal, cu executarea în penitenciar pentru femei de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a exercita activitate ce ține de administrarea bunurilor altor persoane pe termen de 4 ani.

Astfel, la individualizarea pedepsei instanțele de fond just au ținut cont, de

faptul că, circumstanțe agravante nu au fost reținute, ca circumstanță atenuantă a fost reținută restituirea benevolă în parte a prejudiciului cauzat.

Potrivit art. 79 Cod penal, ținând cont de circumstanțele excepționale ale cauzei, legate de scopul și motivele faptei, de rolul vinovatului în săvârșirea infracțiunii, de comportarea lui în timpul și după consumarea infracțiunii, de alte circumstanțe care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și de contribuirea activă a participantului unei infracțiuni săvârșite în grup la descoperirea acesteia, instanța de judecată poate aplica o pedeapsă sub limita minimă, prevăzută de legea penală pentru infracțiunea respectivă, sau una mai blândă, de altă categorie, ori poate să nu aplice pedeapsa complementară obligatorie.

În spiritul acestei norme penale, se înțelege că trebuie să existe ori în împrejurările în care s-a derulat fapta infracțională, ori în datele privind personalitatea infractorului, circumstanțe, împrejurări, particularități, situații sau stări de lucruri, care constituie excepție de la starea obișnuită a lor ori a personalității inculpatului.

Împrejurările obișnuite sunt cele care predomină și caracterizează majoritatea cetățenilor și nu pot fi considerate excepționale.

Ca excepționale, instanța urmează să stabilească astfel de împrejurări care micșorează esențial gravitatea faptei și a consecințelor ei, precum și date privind personalitatea făptuitorului (persoana cu dizabilități severe și accentuate), merite deosebite față de societate, alte circumstanțe de importanță majoră).

Astfel, Colegiul penal lărgit menționează că, instanțele de fond corect au reținut că, Suvorova Eugenia are vârsta mai mare de 60 ani, starea sănătății este precară, anterior nu a săvârșit infracțiuni, stabilindu-i pedeapsă sub limita minimă prevăzută de sancțiunea articolului incriminat.

Totodată, Colegiul penal lărgit menționează că instanța de apel just a reținut că, prima instanță corect a precizat că, în cauză toate aspectele stabilite, justifică aplicarea pedepsei sub limita minimă și nu se impune reconsiderarea pedepsei aplicate sub aspectul modificării mărimii acesteia, de vreme ce pedeapsa penală așa cum a fost individualizată de către prima instanță este aptă de a îndeplini funcțiile și de a realiza scopul.

Colegiul lărgit respinge ca neîntemeiat argumentul recurentului prin care indică că, instanța de apel a omis a se expune care circumstanțe le consideră ca excepționale deoarece, instanța de apel a indicat că prima instanța, la stabilirea pedepsei inculpatului, corect a aplicat art. 79 Cod penal, ținând cont de faptul că Suvorova Eugenia are o vârstă înaintată, stare de sănătate precară, anterior nu a fost condamnată, a restituit prejudiciul cauzat.

La fel, Colegiul respinge argumentul recurentului referitor la faptul că instanțele de fond au omis a se expune asupra tipului de penitenciar în care urmează inculpatul să execute pedeapsa, or, prin încheierea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 04 martie 2016, a fost corectată eroarea evidentă din sentința Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 22 ianuarie 2016, fiind indicat tipul penitenciarului în care inculpatul urmează să execute pedeapsa stabilită.

Generalizând cele expuse, instanța de recurs conchide că, de către instanțele de fond s-a ținut cont în măsură deplină de principiile generale de individualizare a pedepsei, de gravitatea infracțiunii săvârșite, de personalitatea inculpatului, de

influența pedepsei aplicate asupra corectării și reeducării acestuia, astfel fiind respectate dispozițiile art. art. 61, 75, 76, 79 Cod penal, fiind stabilită o pedeapsă echitabilă pentru fapta săvârșită, care își va atinge scopul și va duce la restabilirea echității sociale, corectarea inculpatului, prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni, atât de către inculpat cât și de alte persoane.

Ținând cont de cele menționate mai sus, Colegiul lărgit concluzionează că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța a respectat prevederile legale relevante, prescrise de art. art. 414 - 417 Cod de procedură penală, pedeapsa aplicată inculpatului este individualizată corect, este echitabilă și este în concordanță cu scopul pedepsei penale, iar recursul declarat urmează a fi respins ca inadmisibil.

8. În conformitate cu art. art. 434, 435 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală, Colegiul penal lărgit,

DECIDE :

Respinge, ca inadmisibile, recursurile ordinare declarate de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, Călugăreanu Vitalie, de avocații Simonov Serghei, Medeleanu Roman și Pîslaru Vitalie în numele inculpatului, cu menținerea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 22 martie 2016, în cauza penală în privința lui *Suvorova Eugenia Ion*.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 08 decembrie 2016.

Președinte

Petru Ursache

Judecătorii

Petru Moraru

Ghenadie Nicolaev

Vladimir Timofti

Nadejda Toma